

ŽEMAITIJOJE,**AUKŠTAITIJOJE,****DZŪKIJOJE,****SŪDUVOJE,****MAŽOJOJE LIETUVOJE****Lietuvos muziejų kelio 1-asis naujienlaiškis****Gegužės 12-18 d.**

Pagerbiant prieš du šimtmečius įkurto pirmojo Lietuvoje muziejaus jubiliejų (Dionizo Poškos Baubliai Bijotuose), šie metai, kaip žinia, yra paskelbti Muziejų metais. Sudaryta valstybinė programa „Lietuvos muziejų kelias“, kuri estafetės principu išdėstytais renginiais gegužės 12 – birželio 14 d. į vientisą kultūros istorijos grandinę sujungs arti 19 Žemaitijos muziejų. Bijotuose startuos programa „Dionizai Poška, širdim pašauk tuos, kurie klauso!“.

Iš muziejaus istorijos. Muziejų išskaptuoto ažuolo kamiene 1812 m. įrengė žemaičių bajoras, rašytojas ir istorikas, kultūros šviesuolis Dionizas Poška (1764 – 1830). Ažuolą, kuriam tuomet buvo apie tūkstantis metų, žmonės vadino Baubliu. Įdomiai istoriją apie pirmąjį kraštotyros muziejų Žemaitijoje Didįjį Baublį "Mūsų Lietuvos" IV-ame tome pasakoja Bronius Kviklys. Pasak jo, ant Vyšniakalnio augę daug ažuolų. Beje, jei tikėti senųjų žemaičių pasakojimais, kitados ažuolų viršūnėmis buvę galima nueiti nuo Skaudvilės iki Šilalės. Iš visų ažuolų ypač išsiskyręs vienas, vadinamas Baubliu, ir savo storumu, ir šakų bei šaknų platumu. Ažuolas buvęs toks tvirtas ir storas, kad nepasidavęs nė didžiausioms audroms, smarkiausiems vėjams. Šie vėjai patys pakliūdavę į Baublio nelaisvę: paklysdavę jo giliose drevėse ir, nerasdami kelio atgal, imdavę į visas puses blaškytis, kaupti ir baubti... Žmonės tai iš tolo girdėdavę ir sakydavę: "Ažuolas baubia". Iš čia kilęs ir ažuolo vardas.

Gegužės 12 d. 11 val. pranešimą apie Baublio istoriją skaitys prof., hab. dr. S. Skrodenis. Bus pristatyta jubiliejinė moneta, jubiliejinis pašto ženklas, knygos „Bitelė Baublyje“ ir „Dionizas Poška“. **12 -13 val. vyks teatrinė-muzikinė impresija (V.A. Mocarto operų žaismingi duetai, arijos ir instrumentinė muzika, lietuvių liaudies dainos ir muzika, D. Poškos, A. Mickevičiaus, S. Gimžausko, D. Naborovskio, Maironio, S. Gedos eilės).** Visą dieną muziejaus teritorijoje veiks dvaro amatai, bus galimybė nusikalti proginę monetą, fotografuotis persirengus XIX a. rūbais, pasivažinėti karieta, veiks smuklė, kur bus galima paskanauti Dionizo Poškos mėgiamų valgių bei išgerti žolelių arbatų.

Toliau estafetę perima respublikinis **Žemaičių vyskupystės muziejus** – pastovi ir atvira kultūriniam bendradarbiavimui su visuomene kultūros įstaiga. Įsteigtas 1999 m. Telšių Vyskupo ir Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos. Muziejaus vaidmuo šiandien yra kaupti ir saugoti Žemaičių vyskupystės (iki 1926 m.) ir Telšių vyskupijos (nuo 1926 m.) meno, istorijos, memorialinį paveldą, kitas muziejines vertybes, jų viešąja sklaida autentiškai tęsti krikščioniškąją regiono ir valstybės tradiciją. Taip pat teikti kultūros, švietimo, informacines paslaugas, kurios palaikytų ir stiprintų istorinę, kultūrinę bei religinę Lietuvos piliečių tapatybę.

Su muziejaus misija darniai sutiks „Lietuvos muziejų kelio renginiai“, kurie vyks **Varniuose gegužės 13 d.** Veiks paroda, skirta Bažnyčios minimiems Palaimintojo Jurgio Matulaičio metams. Palaimintojo Jurgio mintis bus pateikta „šiandienine“ kalba ir forma: jo mąstymų tekstai bus įpavidalinti drauge su muziejaus archyvuose sukaupta skirtingo laikotarpio foto medžiaga. Visuomenė parodoje pamatys ir per dešimtmetį muziejuje sukauptą Palaimintojo asmeniui skirtą rinkinį.

Kaip parodos atidarymo lydimoji priemonė, rengiamas vargonų ir vokalo muzikos koncertas. Restauruotais Varnių Katedros vargonais kūrinis atliks vargonininkė Jarūnė Barkauskaitė, solistė (sopranas) Aušra Liutkutė. Koncerto metu Katedroje ir parodoje Muziejuje bus transliuojami Palaimintojo Popiežiaus Jono Pauliaus II balso įrašai, padaryti prieš ketvirtį amžiaus apie Palaimintąjį Jurgį Matulaitį.

Renginys muziejui itin svarbus, kadangi pirmąkart restauruoti Varnių vargonai prabils koncertiniu formatu. Prie to, kad atgytų ir būtų prižiūrimas šis paveldas, tiesiogiai prisideda ir Žemaičių vyskupystės muziejus.

Žemaičių Vyskupystės muziejus estafetę perduoda **gegužės 14 d. Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejui.**

Oginskių kultūros istorijos muziejaus muziejininkai lankytojus pakvies į visą eilę renginių, reprezentuojančių neišsemiamą kunigaikščių Oginskių kultūros paveldo Rietave lobyną.

Renginiai prasidės **gegužės 14 d., pirmadienį, 12 val.** atminimo lentos garsiajam Bogdano Oginskio sodininkui Broniui Saponkai atidengimu prie namo, kuriame jis su gausia šeima gyveno XIX a. pabaigoje – XX a. pirmoje pusėje (Plungės g.14). Išties neeilinei asmenybei, kurio jubiliejinę 150 metų sukaktį švenčiame, rietaviškiai dėkingi už ilgametį, nepaprastai kruopštų darbą prižiūrint ir puoselėjant vaizdingus Rietavo parko alėjų labirintus, žiemos sodus ir oranžerijas. Šiam darbui garbusis sodininkas atidavė daugiau nei 50 metų. Nuo B. Saponkos namo muziejininkai lankytojus Oginskių gatve, Raudonųjų vartų aleja nusives prie parko šiaurės vakarų kvartale išlikusių šiltnamių („tropzauzų“) pamatų. Čia kitados B. Saponkos vadovaujami daržininkai buvo išpuoselėję tikrą tropinių augalų rojų: augo ir puikiai derėjo abrikosai, vynuogės, figos, persikai, žydėjo egzotiškos gėlės. Atidengus šiam paveldo objektui skirtą informacinę lentelę, renginio dalyviai pasuks link svarbiausio Oginskių dvaro sodybos objekto – buvusių rūmų ir oranžerijų komplekso pamatų. Čia atidengsime dar vieną informacinę lentą, pasigrožėsime ano meto architektūrinių sprendimų harmoningumu bei masteliais. Be visa kita, bus atidarytas restauruoto fontano sezonas.

Muziejuje lankytojų lauks dar vienas siurprizas – kunigaikščiams Oginskiams Rietave įamžinti skirtų konkursinių projektų paroda. Net 11 skulptorių maketais ir grafiniais darbais išreiškė vizijas, kaip 2015 m. galėtų būti įamžinti Oginskių nuopelnai Rietavui ir Lietuvai. **14 val.** prasidės trumpa, bet turininga konferencija. Prisiminimais apie B. Saponkos gyvenimą ir darbus pasidalins sodininko vaikaičiai Valdemaras Anušis ir Janina Lapinskaitė. Dr. Jolita Klimavičiūtė pristatys puikų pranešimą apie Oginskio oranžerijų Rietave floristinį lobyną ir jo likimą 1936-1938 m. Muziejaus direktorius V. Rutkauskas apžvelgs svarbiausias Rietavo parko ir dvaro sodybos restauravimo 1992-2012 m. aktualijas. Tikimasi, kad šis pasisakymas paskatins platesnę visuomenę diskusijai dėl esminių dvaro sodybos restauravimo principų ir darbų perspektyvos. Popietė užsibaigs 16 val. nuotaikingu Rietavo M. K. Oginskio meno mokyklos pučiamųjų orkestro koncertu Didžiojo tvenkinio Muzikantų saloje.

Gegužės 15 dieną 10-15 val. muziejaus lankytojams bus pristatomas M. K. Čiurlionio dailės palikimas (variacijos „Saulės sonatos“ ir kitų kūrinių tema), **17 val.** Druskininkų miesto džiaz kvintetas pakvies į koncertą „M. K. Čiurlionis kitaip“.

Gegužės 16 dieną „Lietuvos muziejų kelio“ estafetę Rietavas perduos Plateliams. **Platelių nacionaliniame parke**, 2011 m. renovuotame Platelių Dvaro sodybos svirne veiks Platelių dvaro istorijos ir etnografijos ekspozicijos, o arklidėje – vienintelis Užgavėnių kaukių muziejus Lietuvoje, kuriame pamatysime 250 Užgavėnių kaukių.

Toliau estafetę perima **Skuodo muziejus**, įkurtas 1991 m. dvarvietės patalpose, kurios mena daug istorinių Skuodo miesto įvykių. Nemažo atgarsio skuodiškių tarpe sulaukė šiemet skelbta akcija „Dovana muziejui - Senojo Skuodo fotografijos, dokumentai ir daiktai“. Akcija buvo skirta paskelbti apie Muziejų metus, paminėti Skuodo miesto savivaldos 440 metines. Gyventojai prisidėjo prie Skuodo istorijos įamžinimo bei istorinės atminties išsaugojimo, padovanodami Skuodo miesto, įvairių švenčių, renginių, įamžintų akimirų nuotraukas, įvairius dokumentus apie Skuodo miesto gyvenimą, bei įvairius senus daiktus. Iš akcijos metu surinktos kolekcijos parengta **paroda „Dovana Skuodo muziejui - Senojo Skuodo fotografijos, dokumentai ir daiktai“, kuri bus pristatoma gegužės 16 d. 14 val.**, pravedant istorinę pamoką visuomenei.

Gegužės 18 d. 14 val. Skuodo muziejuje rengiamas kultūrinis-istorinis renginys, kuris prasidės pašnekesiu „Skuodo miesto savivaldos ištakos dvarvietėje“. Šio pašnekesio metu visuomenė bus supažindinta su Skuodo miesto savivaldos istorija, Skuodo Pr. Žadeikio gimnazijos sąsajomis, dvaro pastate veikusia Skuodo muzikos mokykla. Pašnekesio metu filmo pagalba bus

perteikta Skuodo muziejaus veikla per 20 metų. **15 val.** vyks Skuodo praeities miestelio amatų inscenizaciją, kurią atliks Skuodo Bartuvos vidurinės mokyklos savanoriai. Galima bus kirpykloje pasipuošti, fotoateljė nusifotografuoti, kam reikės galės susitaisyti laikrodžius ir batus. Veiks senasis knygynėlis, kino salė. Galima bus pasivaišinti „burmistro“ arbatinėje. **16 val.** visi dalyviai bus kviečiami muziejaus menėje vyksiantį koncertą – „Dovanos dvarvietei“. Muzikines dovanas skirs – Skuodo meno mokyklos liaudies instrumentų ansamblis, Skuodo kultūros centro ansamblis „Vaivorykštė“, kultūros darbuotojų saksofonistų trio, Mosėdžio gimnazijos folkloro ansamblis, Pr. Žadeikio gimnazijos ir Bartuvos vidurinės mokyklos mokinių ansambliai. **Nuo 14 val. iki 17 val.** muziejaus parke veiks Skuodo krašto tautodailės ir amatų mugė.

Gegužės 18 d. kultūrinio renginio metu bus pristatomos Skuodo praeities miestelio amatų (kriaučiaus, laikrodininko, kirpėjo, fotografo, batsiuvio) ir Skuodo krašto profesionalių dailininkų darbų parodos, naujai išleistas bukletas „Žvilgsnis į muziejaus praeitį ir šiandieną“.

Gegužės 18 d. Mažeikių muziejus estafetę perduos **Žemaičių Alkos muziejui**, kuris 2012 m. pažymi garbingą 80 metų sukaktį, o 45 - erių metų sukaktį švenčia Žemaitijos kaimo ekspozicija. Ši ekspozicija lankytojams atvers duris po renovacijos. Pirmą kartą lankytojai galės aplankyti visus 16 pastatų, kuriuose įkurta ekspozicija, atspindinti XIX a. pabaigos XX a. pirmos pusės Žemaitijos valstiečių – turtingo, vidutinio, mažžemio – buitį. Žemaitijos kaime įkurtas visuomeninis sektorius, kuriame vėjinis malūnas, kalvė ir kapinaitės.

**Informaciją parengė Lietuvos muziejų kelio Žemaitijoje koordinatore,
Kretingos muziejaus direktorė Vida Kanapkienė.**

**Detali „Lietuvos muziejų kelio“ programa skelbiama
Lietuvos muziejų portale www.muziejai.lt**

**Projekto rengėjas – Lietuvos muziejų asociacija ir 87 muziejai visoje Lietuvoje.
Lietuvos muziejų kelią remia – Kultūros ministerija,
pagrindinis Muziejų metų partneris – Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.**

1812–2012-ieji:
DVIEJŲ ŠIMTMEČIŲ MUZIEJŲ KELIAS
Nuo Dionizo Poškos Baublių iki šiuolaikiško Lietuvos jūrų muziejaus

Projektą remia

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Pagrindinis Muziejų metų partneris

LRT Lietuvos nacionalinis
radijas ir televizija

Išsami „Lietuvos muziejų kelio“ programa:
www.muziejai.lt